

A close-up photograph of several water droplets on a dark, reflective surface. The droplets are in various stages of formation and reflection, creating a complex pattern of light and dark blue and black. The background is a soft, out-of-focus light blue.

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 49. årgang Nr. 4/2015

*Til kamp for Rølingsåsen
Ordføreren innviet Dølerud
Seier i kampen mot sonene
ØVs jubileumskalender for 2016*

Aktivitetsssonene – farvel!

Av Johan Ellingsen

Lederen har ordet:

Jeg håper jeg nå ikke tar munnen for full – men dessverre har man alt for sjelden gleden av å kunne konstatere at fornuften seirer og håpløse politiske vedtak blir erklært døde og begravet. Forhåpentligvis for godt. Vil det nye byrådet i Oslo stå ved sin lovnad om å stryke aktivitetsssonene i Marka for alltid? Min bekymring er selvsagt at aktivitetsssonene kan komme tilbake – men det nye rødgrønne byrådet har programfestet å fjerne dem fra kommunep planen så fort det lar seg gjøre.

Til manges store overraskelse kom en tilsynelatende liten sak til å spille en viktig rolle i valget av nytt bystyre i Oslo. Da det endelig, like før valget, gikk opp for flere at det borgerlige byrådet ville opprette såkalte aktivitetssoner i Oslomarka, gikk alarmen blant byens mest miljø- og markabevisste turgåere. Styret i ØV er kjent med at mange velgere som har pleid å stemme borgerlig, denne gangen skiftet side på grunn av det borgerlige byrådets dårlige Marka-politikk. Hvis de borgerlige partiene i Oslo skal ha noe håp om å vinne disse velgerne tilbake, bør de ta lærdom av dette og slutte å behandle markaloven som noe de prøver å omgå, og markagrensa som en irriterende strek på kartet.

Markas innhold og markagrensa er noe svært mange velgere er opptatt av, på tvers av de fleste partigrenser. Jeg tror mange har en særegen frihetsfølelse i vissheten om at de når som helst og året rundt kan trekke inn i Marka. Materielt sett har de fleste av oss lite å klage over – men frihet, ro og stillhet kan ikke kjø-

pes for penger. Dette er umistelige verdier i en ellers travel hverdag.

Særlig hardt berørt var Østmarka, som i det første forslaget fikk omgjort hele nærskogområdet langs markagrensa til aktivitetssoner. Styret i ØV omtalte saken første gang i nr. 2/2014, og vi uttrykte da vår store bekymring for at det kunne anlegges diverse fritidsanlegg inne i Østmarka – som ville ødelegge de svært viktige nærskogområdene innenfor markagrensa. Dette kunne da umulig være i tråd med markaloven? Hva med barnehagenes bål-plasser og de eldres sitteplasser rett utenfor bebyggelsen, eller alle de uendelige kilometer med umerkede småstier på kryss og tvers? Vi aksepterer enkelte idrettsanlegg i randsonen rundt Marka, men å beslaglegge flere tusen mål til ulike typer anlegg midt i nærskogen, var desidert å gå for langt.

På høstmøtet vårt den 4. november kom det fram at sosiale medier spilte en sentral rolle i mobiliseringen av en opinion mot aktivitetsssonene. Som en valgforsker sa til meg like etter valget: Det å starte en underskriftskampanje midt i en valgkamp, er en genial mobilisering for å vinne stemmer og oppnå resultater.

Hvis det er noe politikerne i Marka-kommunene nå bør merke seg, er det befolkningens motstand mot å “kødde” med Marka. La oss håpe at denne runden har vært nyttig som en manifestasjon av hvor sterkt markavernet faktisk står i befolkningen.

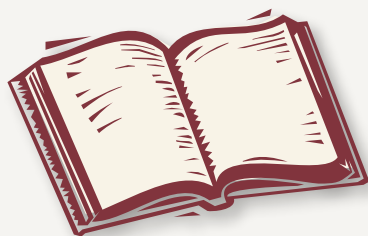
Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand, 1112 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdottir
e-post: hegunna@online.no
Assisterende redaktør: Bjarne Røsjo

Forsidebilde: Isformasjon i bekk
Foto: Espen Bratlie
Grafisk design, repro og trykking: 07 Media – 07.no
Opplag: 4 700
Frist for stoff til neste nr. er 15. januar 2016

Støtt jubileumsboka og bli oppført i tabula gratulatoria

I 2016 feirer Østmarkas Venner 50-års jubileum. I den forbindelse vil styret utgi en vakker bok som skal være en hyllest til Østmarka.

En slik bokutgivelse er et betydelig økonomisk løft. Nå inviterer vi til å støtte bokprosjektet ved at vi lager et **Tabula Gratulatoria** bakerst i boka. Det gjorde forøvrig også Naturvernforbundet i Oslo og Akershus i 2014, da de laget sin jubileumsbok for å feire 100 år.

Ved å betale kr. 500 til konto 0531.29.16179 og oppgi fullt navn vil du bli oppført i Tabula Gratulatoria. Frist for innbetaling er 15. januar 2016, og du vil få tilsendt et eksemplar av boka så snart den kommer fra trykkeriet.

Vi håper at mange av medlemmene vil gi både sin gratulasjon og en gave til utgivelsen på denne måten. Også organisasjoner og institusjoner er velkomne til å bidra, og de vil da bli oppført på gratulasjonslisten.

Styret i Østmarkas Venner 2015–2016

Leder: Johan Ellingsen 90 92 15 68

Nestleder: Helga Gunnarsdóttir 95 99 23 49

Sigmund Hågvar 91 71 45 10

Bjarne Røsjø 90 84 59 97

Ingunn Lian Nylund 94 98 20 06

Varamedlemmer: Kjell Erik Sandberg 99 63 96 86

Silje Helen Hansen 93 25 88 32

Inger Tangen 41 25 66 47

Medlemsregister: Ingunn Lian Nylund 94 98 20 06 Regnskap: Kristin Ohnstad 93 40 66 71

E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Etterlyser stoff om ØVs historie

Som de fleste av våre medlemmer har fått med seg, fyller Østmarkas Venner 50 år i 2016. Jubileumsårgangen av Nytt fra Østmarka vil derfor ha mye stoff knyttet til foreningens historie. For å få til det, trenger vi din hjelp.

Selve «bursdagen» er 8. november 1966, for da er det nøyaktig 50 år siden Østmarkas Venner ble stiftet under et møte på Rustad-saga. Selv om dagens styremedlemmer sitter på alle årsmeldinger og medlemsblader samt en del annet stoff fra de siste 50 årenes arbeid, er det mye av det som foregikk, særlig på 70- og 80- tallet, som vi ikke har oversikten over eller kjenner detaljene rundt.

Vi trenger derfor din hjelp til å få ØVs historie fram i lyset. Er du tidligere styremedlem eller har vært aktiv i et utvalg, så ber vi deg hjelpe oss med å få saker foreningen jobbet med tidligere fram i lyset. Vi tar i mot både korte og lengre artikler og bistår med redigering. Bidragene kan bli publisert i Nytt fra Østmarka eller på nettsidene våre.

Send gjerne dine innspill til:

Redaktør Helga Gunnarsdóttir.

Epost: hegunna@online.no

Journalist Bjarne Røsjo.

Epost: bjarne.rosjo@brmedia.no

Varsel om årsmøte i Østmarkas Venner

I henhold til foreningens vedtekter skal det avholdes årsmøte hvert år innen utgangen av mars måned. Styret i Østmarkas Venner varsler herved medlemmene om at årsmøtet avholdes

torsdag 31. mars 2016 kl. 19 på Skullerudstua.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være sendt styret innen 15. januar 2016

Vi ønsker alle venner av Østmarka en god jul og et godt nytt år!

God tone da Østmarka-aktivister møtte byregjeringen. Fra venstre: Kristin Lund, Kjersti Eidem Dyrhaug, Anders Røberg-Larsen, Sunniva Holmås Eidsvold, Kjersti Album og Harald A. Nissen.

Gode Østmarka-nyheter på rekke og rad

Tekst og foto: Bjarne Røsjo

De gode nyhetene kom på rekke og rad da Østmarkas Venner arrangerte sitt årlige høstmøte på Skullerudstua i begynnelsen av november: Oslos nye makthavere vil fjerne aktivitetssonene fra kommuneplanen, revurdere grusveien forbi Dølerud, og skjerpe saksbehandlingen og kravene til terrengsykkelrittene.

Omlag 100 fremmøtte ØV-medlemmer ble vitne til at det nye rødgrønne flertallet i Oslo presenterte en Marka-politikk som er mye bedre enn den som ble ført av det borgerlige byrådet, som blant annet ville innføre såkalte «aktivitetssoner» i de næreste og mest brukte delene av Oslomarka.

Sonene blir skrotet

Det var Miljøpartiet De Grønnes gruppeleder i bystyret, Harald A. Nissen, som gjorde det klart at den nåværende byregjeringen vil skrote aktivitetssonene som var foreslått i Oslos kommuneplan med tittelen «Oslo mot 2030 – trygg, smart og grønn». ØV har tid-

ligere påpekt at planen verken var trygg, smart eller grønn, blant annet fordi planen ville gjøre om store deler av nærmarka til et område hvor det skulle bli lettere å plassere ulike typer anlegg for «aktiviteter» som var svært dårlig beskrevet.

- Det nye byrådet mener at det er viktig å ta vare på Marka, og at vi ikke skal gå på akkord med dagens markagrense. Vi ser at det er et stadig press på markagrensa, og aktivitetssonene ville bare ha forsterket dette presset ytterligere. Forslaget var verken godt gjennomtenkt eller godt gjennomarbeidet av det gamle byrådet. Derfor mener vi det er et viktig signal å sende at vi sier nei til disse og heller satser på vern av Marka slik den er i dag, sa Nissen.

APs Anders Røberg-Larsen gjorde det senere klart at byregjeringen allerede har satt i gang en revidering av kommuneplanen. – I løpet av den prosessen skal vi se nærmere på hvordan vi kan kvitte oss med aktivitetssonene, lovte han.

Blomster og varm applaus

ØV hadde invitert to av dem som gikk i fronten for å kritisere aktivitetssonene, juristen Kristin Lund og journalisten Kjersti Eidem Dyrhaug, til å holde korte innlegg om sitt engasjement. Lund og Eidem Dyrhaug er to uavhengige Marka-venner som har bidratt sterkt til at det ble reist en opinion mot aktivitetssonene, ved å skrive skarpe innlegg i blant annet Aftenposten, Dagbladet og Dagsavisen. De fikk både blomster og varm applaus etter innleggene sine.

Kristin Lund kom med skarp kritikk av aktivitetssonene, men støttet også Østmarkas

Venners forslag om at det må foretas en grundig gjennomgang av om Terrengsykelrettet er et bærekraftig arrangement i sin nåværende form.

- Årets ritt etterlot stiene i nærområdene langs Østensjø bydel som gjørmegater i terrenget, helt uegnet for andre brukere. Deler av løypa var lagt i tråkk i terrenget, og deler av løypa gikk helt i vannkanten, slik at raste- og badeplasser tok skade. Tenk om alle brukte marka slik, hvor ville det tatt oss? spurte Lund.

Magiske Østmarka

Kjersti Eidem Dyrhaug innledet sitt foredrag med å fortelle om de unike friluftsopplevelsene hun hadde fått i Østmarka som liten. Da gikk hun nemlig utallige turer med pappa, og under turene dukket det stadig opp Smørbukk-karameller på de merkelige steder i skogen. Lille Kjersti forstod etter hvert at karamellene kom fra pappas magiske lommer.

- Ja, Østmarka ga meg en magisk barndom, og mitt poeng er at denne barndommen foregikk i akkurat de områdene som det forrige bystyret ville gjøre om til aktivitetssoner, oppsummerte Dyrhaug.

Ett av problemene med aktivitetssonene var at de fremstod som «trojanske hester», sa Eidem Dyrhaug. Det var umulig å få rede på hva de egentlig skulle inneholde, og dette stimulerte en mistanke om at det reelle innholdet ikke tålte dagens lys. MDG-representanten Harald Nissen støttet Eidem Dyrhaug i et senere innlegg og fortalte at også han hadde oppfattet sonene som trojanske hester. – Det var egentlig ingen, bort-

sett fra kanskje planleggerne selv, som forstod hva planene egentlig innebar, mente han.

Folk bryr seg om marka

ØVs nestleder Helga Gunnarsdóttir ledet paneldebatten som fulgte etter de tre innledderne. Panelet bestod av Sunniva Holmås Eidsvold, SVs gruppeleder i bystyret; Anders Røberg-Larsen, byrådssekretær Ap; Harald A. Nissen, gruppeleder MDG; Kjersti Eidem Dyrhaug, Rustadgrenda; og Kjersti Album, Naturvernforbundet Oslo sør.

– Vi er innmari glade for alt engasjementet mot aktivitetssonene, det viser at folk bryr seg om marka. Og vi er veldig glade for Østmarkas Venner og berømmer dere for det viktige arbeidet dere gjør. Debatten om aktivitetssonene viser at vi trenger organisasjoner – og en forvaltning – som målbærer interessene til de uorganiserte brukerne, og til naturen. I kampen om oppmerksomheten må vi huske den stilleste stemmen, sa Kjersti Album.

Ser ikke ut til å være bærekraftig

Da Helga Gunnarsdóttir utfordret paneldeltakerne på hva de mente om Terrensykelrittet 2015 og ØVs klage til Bymiljøetaten, svarte Sunniva Holmås Eidsvold at dette ikke var bærekraftig bruk av Marka.

– ØV har vært veldig konstruktive i sin kritikk, og vi er enig i at det ikke kan gis tillatelser til slike ritt uten at det stilles krav til arrangørene. Vi ønsker en mer inkluderende og transparent saksbehandling, sa Holmås Eidsvold, og fikk støtte fra de andre i panelet.

Bare blide fjes å se blant ØVs medlemmer, da de gode nyhetene kom på rekke og rad under høstmøtet.

Kveldens sterkeste applaus kom da Gunnarsdóttir på vegne av ØV gjorde det klinkende klart at foreningen vil bevare blåstien til Dølerud som en del av kulturlandskapet. Det er ikke aktuelt for ØV å godta hverken bred eller noe smalere grusvei via Dølerud. ØV har foreslått alternativer som går utenom verneområdet.

Panelet ble utfordret på hva de mener med det nye vedtaket i bystyret om at *byrådet bes fremme egen regulerings sak for gangvei Sølvdobla-Sandbakken* i stedet for den planlagte helårstraseen –gjennom den vernede Spinneren-skogen og forbi tunet på den fredelige husmannsplassen Dølerud, som nå er blitt DNT-hytte.

– Dette vil vi se nærmere på, og det er klart at det er interessant å se på alternativene som ØV har foreslått, sa Røberg-Larsen.

Et mer utførlig referat kan leses på www.ostmarkasvenner.no.

*Flagget ble heist under åpningen
av Dølerud 1. november 2015.
Foto: Eivind Haugstad Kleiven*

Folkefest da ordføreren innviet Dølerud

Tekst: Bjarne Røsjø

Om lag 350 mennesker i alle aldre møtte fram til folkefest da den gamle husmannsplassen Dølerud i Østmarka ble innviet som DNT-hytte søndag 1. november.

Dølerud var allerede kjent som naturfotografen og forfatteren Sverre M. Fjelstads barndomsparadis og Østmarkas antakelig best bevarte husmannsplass, men nå har stedet også tatt sin plass i Oslo politiske historie. Oslos nye ordfører, Marianne Borgen fra SV, klippte nemlig sin første snor da hun foresto den offisielle åpningen av den nye DNT-hytta i Østmarka.

– Dere tenker sikkert at en viktig del av ordførerens plikter er å klippe snorer. Men jeg har jo bare vært ordfører i ca. en uke, så dere skal vite at dette er den første snoren jeg klipper! fortalte en strålende blid Oslo-

ordfører Marianne Borgen. Det vil si, snoren ble egentlig ikke klippet, men skåret over med kniv av ordføreren og tre unge medhjelpere som spontant stormet fram da Borgen ba om litt hjelp.

Det var på Dølerud at Sverre M. Fjelstad lærte å elske den Østmarka-naturen som senere spilte en viktig rolle i de mange naturprogrammene han produserte for NRK på 1970- og 1980-tallet. Fjelstad har preget en hel generasjon nordmenns forhold til naturen, og inspirert mange senere naturfotografer – og det var på Dølerud det begynte.

Marianne Borgen fra SV var god å ha da området rundt Dølerud skulle vernes, og det var ekstra stas at hun tok seg tid til å ta turen for å forestå den offisielle åpningen av den nye DNT-hytta. Foto: Bjarne Røsjø.

Fra venstre: Jan Erik Reiten fra DNT Oslo og omegn takket begeistret da ØVs leder Johan Ellingsen og nestleder Helga Gunnarsdóttir overrakte en gave fra Sverre M. Fjelstad: Et portrett av hans bestemor Karen, som arbeidet som gjeterjente her for over 150 år siden. Foto: Espen Bratlie

En nasjonal historie

Før innvielsesseremonien kom så langt som til snorskjæringen, hadde en rekke talere gjort det klinkende klart at dette var en stor dag for både turfolket, markavennene og barnefamiliene i området. Dølerud passer nemlig spesielt godt for barnefamilier, fordi stien inn til Dølerud er så kort at den passer utmerket for de minste vandrere.

Østmarkas Venners nestleder, Helga Gunnarsdóttir, tok forsamlingen med tilbake til rundt 1850, da husene på Dølerud var ganske nybygde og det bodde to familier i den lille stua.

– Den ene familien flytter i 1855 med sin voksende ungeflokk til Kattisa ved Nøkle vann, mens foreldrene og deres yngste sønn blir boende på Dølerud. Ett av barna som vokser opp på Kattisa, men som er mye hos besteforeldrene på Dølerud, er Sverre M. Fjelstads bestemor Karen, som ble godt over 90 år og

døde i 1947. Både hun og søstera var gjeterer på Dølerud da de var barn og ungdom. Sverre var bare 17 år da farmoren døde i 1947, men hun hadde likevel rukket å fortelle Sverre mye om livet i Østmarka, om menneskene, naturen, dyrene og opplevelsene på og rundt Dølerud blant annet fra tida hun var gjeterjente, fortalte Gunnarsdóttir.

Eventyrskogen ble reddet

Døleruds plass i Sverre M. Fjelstads filmer og forfatterskap er bare én av grunnene til at ØV har vært opptatt av Dølerud i en årrekke. En annen grunn er at både naturen og kulturlandskapet fremstår som intakt og lite forandret, og stedet representerer derfor en viktig del av Østmarkas kulturhistorie.

– Den tredje grunnen er at ØV foreslo området vernet etter markaloven som en eventyrskog. Begrunnelsen for vernet er nettopp plassen og naturkvalitetene med tre regionalt viktige naturtyper rundt plassen, samt stillheten og roen. Vernet holdt på å stoppe opp i Regjeringen, men da var Oslos nåværende ordfører Marianne Borgen god å ha. Hun var leder i miljøkomiteen og hadde gode kontakter, og resultatet ble at området ble vernet av Kongen i statsråd 4. oktober 2013, like før den forrige regjeringen gikk av. Det var en gledens dag for Sverre, ØVs medlemmer og veldig mange av dere som er samlet her i dag, sa Gunnarsdóttir.

DNT Oslo og Omegn leier Dølerud av Oslo kommune med en kontrakt som har 40 års varighet. DNT har lagt mye egne midler i oppussingen. I tillegg har medlemmer av både DNT, Østmarkas Venner og ØX lagt ned ca. 800 dugnadstimer. ØVs gave til Dølerud er et solid spisebord med benk og fire stoler.

*Barbro Tomter Dahlen (t.v.) i Rustad IL og Helga Gunnarsdóttir i Østmarkas Venner er enige om at oppgraderingen av Skullerud idrettsanlegg er viktig spesielt for barn og ungdom i Oslo sørøst.
Foto: Jørn Raastad/Rustad IL*

Rustad IL og Østmarkas Venner står sammen om Skullerud Idrettsanlegg

Barbro Tomter Dahlen, leder i Rustad IL og
Helga Gunnarsdóttir, nestleder i Østmarkas Venner

Vi representerer Østmarkas Venner (ØV) og Rustad IL og har funnet det riktig å skrive et felles innlegg om anleggsarbeidene på Skullerud. Dette med bakgrunn i tilbakemeldinger fra turgåere som reagerer. Vi har forståelse for at turgåere reagerer på både grøfter, jord og pukk, men slik må det nødvendigvis være mens skianlegget oppgraderes. Vi mener at det er viktig å informere om plan- og anleggsarbeidet, og forklare litt om hvordan markaloven virker.

Reguleringsplanen og anleggsarbeidet
Skullerud idrettsanlegg/Rustad skistadion omfatter løypene rundt Skullerudstua begrenset sydover til vannverksveien, vestover til vei/parkering, østover til østkanten av myrområdene og nordover til Skraperudtjern og Skullerud skole. For 13 år siden, ble de større åpne flatene regulert til idrett og de nåværende skitraseene til turvei med mulighet for lys.

Forberedelsene til en ny reguleringsplan startet i 2012. Oslo kommune ved Bymiljøetaten søkte fylkesmannen om tillatelse til å starte opp arbeidet med reguleringsplan i januar 2013. Det omsøkte tiltaket omfatter nytt arenahus, to nye bruer/underganger, 1,5 km ny langrennsløype, oppgradering av eksisterende løyper, belysning i langrennsløypene, og snøproduksjonsanlegg langs løypene. Tillatelse til oppstart av planarbeidet ble gitt, og underlaget for reguleringsplanen ble utarbeidet høsten 2013.

Det ble avholdt informasjonsmøte på Skulerudstua 8. januar 2014 hvor skisser ble presentert. Komplette planforslag utarbeidet av landskapsarkitekt Grindaker ble lagt ut på offentlig høring våren 2015. Det kom inn 14 høringsuttalelser blant annet fra ØV, som gav sin støtte til et oppgradert skianlegg i henhold til planen. ØV mener at tiltaket er spesielt viktig for barn og ungdom i Oslo sørøst, og særlig for Rustad IL, som gjør en meget verdifull jobb og har trent under kummerlige forhold i mange år. Tiltaket er også viktig for Skiforeningens skiskole.

Samtidig med utarbeidelsen av reguleringsplanen var det ønskelig å starte en mindre del av arbeidet. Dette har vært behandlet i henhold til lovverket, og arbeidet kom i gang i høst og forventes avsluttet i løpet av desember. Tilsåing vil skje til våren. Videre fremdrift for resten av anlegget (løyper i nordlig retning samt stadion) bestemmes i stor grad av finansiering fra bystyret, men det er et mål å få hele anlegget ferdig i løpet av 2017.

Markaloven og flerbrukshensyn

Markalovens formål er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og

idrett. I nesten hele Marka er disse hensynene sidestilt, men det er noen unntak. I noen områder i randsonen, som Haraløkka og Skullerud, kan man si at idretten har forrang framfor de andre interessene. I andre områder, som verneområdene Hauktjern og Spinneren, har naturopplevelsen og det enkle friluftslivet forrang, og i naturreservatene går hensynet til naturen foran.

Det er generelt byggeforbud i Marka, men idrettsanlegg etter en reguleringsplan kan få dispensasjon. Den er gitt av fylkesmannen og departementet. Dette kan derfor ikke sammenlignes med diskusjonen om aktivitetssonene. Anlegget på Skullerud blir et kompakt lokalanlegg, som i hovedsak skal benytte de eksisterende traseene uten større naturinngrep.

Tålmodighet mens anlegget pågår

Våre to foreninger har hatt Østmarka som «arbeidsarena» i et halvt århundre og våre medlemmer elsker Østmarka! Vi tror mange er enige i at en oppgradering av skianlegget er nødvendig for å øke kapasiteten og få et bedre tilbud til lokale skiløpere i alle aldre, spesielt i perioder med vanskelige snøforhold. Vi er begge opptatt av at anleggsarbeidet gjøres så skånsomt som mulig og Rustad IL er innom området så å si hver dag for å følge med. Vi anmoder alle om å ha tålmodighet mens anleggsarbeidet pågår og tenke at når det er over, blir områdene sådd til med gras og blomster. Det er litt som å gå til tannlegen: Det er ille mens det pågår, men etterpå blir det bedre. Når anleggsperioden er over har Skullerud-anlegget fått fine løyper til bruk om vinteren og flotte traseer til bruk om sommeren.

Rælingsåsen er hundremeterskog og friluftslivsområde for flere tusen mennesker. Foto: Bjørnar Thøgersen

Kampen om Rælingsåsen er i gang

Av Helga Gunnarsdóttir

Flertallet i Rælingen kommunestyre ønsker å ta hele Rælingsåsen ut av Marka. Det må i så fall skje ved en lovendring av Stortinget. Den lokale aksjonen Bevar Rælingsåsen har på kort tid fått mange støttespillere, som rustet seg til en lang kamp for dette svært viktige friluftslivsområdet. Første del av slaget står i kommunestyret 9. desember.

Ikke før hadde Østmarkas Venner (ØV) feiret at slaget om aktivitetssonene i Oslo var vunnet, så får vi et fortvilet rop fra våre medlemmer i Rælingen. Flertallet i kommunepланutvalget vedtok den 23. november å anmode Klima- og miljødepartementet (KLD) om at markagrensen for Rælingsåsen endres ved at grensa flyttes til Blystadlia – Marikollen. Saken skal behandles i kommunestyret

9. desember før den sendes over til departementet for videre behandling.

Det har lenge vært kjent at flertallet av politikerne i Rælingen har ønsket å bruke deler av Rælingsåsen til boligbygging. Dette ble det satt en foreløpig stopper for med markaloven som trådte i kraft 1. september 2009. Men omkampen har vart lenge. Allerede i

2010 åpnet departementet for at kommunene kunne komme med forslag til små justeringer der grensa var uhensiktsmessig. Dette med hjemmel i markalovens paragraf 2 hvor det heter at *Kongen kan ved forskrift treffe vedtak om justering av grensen etter første ledd.*

Her prøvde Rælingen seg med flere forslag til endringer av markagrensa. Saken ble sendt på grundig høring, men ØV var ikke på høringslista, og saken gikk oss dessverre hus forbi. Vi har nå henvendt oss til departementet og anmodet om at vi får alle slike saker på høring.

Kommunen fikk avslag

Kommunen fikk avslag på mesteparten av forslagene da saken ble behandlet av Kongen i statsråd 4. september 2015. Det fremgår av markalovens forarbeider at adgangen til innskrenkende grensejusteringer er begrenset til mindre justeringer. Dessuten er det et kriterium at grensejusteringene ikke må medføre at friluftsliv, natur- eller kulturverdier blir vesentlig skadelidende.

I vurderingen av de innkomne forslagene til grensejusteringer, la Regjeringen vekt på både hvor stort areal de aktuelle justeringene omfatter, og hvor langt inn i Marka grensejusteringene vil strekke seg. Den har også lagt vekt på de samlede virkningene grensejusteringene vil ha i den enkelte kommune, og i Marka som helhet. Å ta ut større arealer eller gjøre vesentlige innhogg i Marka vil innebære endringer som det ikke er hjemmel for å gjennomføre som forskrift etter § 2. Endringer av markagrensen, utover de justeringer markalovens § 2 åpner for, må eventuelt foretas med endring av markaloven i Stortinget.

Og det er her vi finner årsaken til at saken nå dukker opp igjen. KLD ønsker nå å fremme en lovendring for Stortinget, men før de gjør det ønsker departementet en tilbakemelding fra kommunene på hvilke av de tidligere innmeldte forslagene, som ikke ble imøtekommet ved forskriften i september, som fortsatt ønskes grenseendret. Det er særlig tidligere innmeldte forslag som er ønsket for å muliggjøre klimavennlige boligutbygginger nær kollektivknutepunkter som anses aktuelle å fremme for Stortinget. I vurderingen av forslag vil det også bli sett hen til den regionale planen for samordnet areal- og transportplanlegging i Oslo og Akershus, som nylig er vedtatt.

Lokal aksjonsgruppe

Områdene som Rælingen kommune tidligere har meldt inn, og ikke fikk gjennomslag for, er Sandbekken, Furukollen, Blystadlia og Stormyrfeltet/Skogveien. Men det forslaget som nå ligger til politisk behandling, går ut på å trekke en strek fra Blystadlia til Marikollen og ta absolutt hele Rælingsåsen ut av Marka!

Og reaksjonene har ikke latt vente på seg. Etter vedtaket i planutvalget er det blitt dan-

Rælingsåsen med sitt mangfold av stier og løyper er nærsbogen for store deler av befolkningen i Lørenskog, Rælingen og Skedsmo. Flertallet i kommunestyret ønsker å trekke en strek langs Kongeveien fra Blystadlia til Marikollen og ta hele åsen ut av Marka. Kartutsnitt fra kommunens friluftslivskart fra 2000.

net en lokal aksjonsgruppe, Bevar Rælingsåsen, som på meget kort tid har fått over 1000 tilhengere. Gruppen jobber aktivt sammen med ØV og de politiske partiene som går imot forslaget. Disse partiene er V, MDG, H og SV. De prøver også å påvirke medlemmer av de partiene som er for – Ap, Krf og Sp – samt Frp, som ikke har tonet flagg ennå.

Det kan hende at flertallet i Rælingen kommune feilberegner signalene fra KLD. En gjennomgang av behandlingen i september viser at Regjeringen er meget streng selv med små grensejusteringer. Denne gangen må det en lovendring til i Stortinget før grensene kan endres.

ØV kjemper sammen med dere

Det som er sikkert, er at denne saken vil kreve mye tid og krefter fra alle som ønsker å bevare Rælingsåsen som viktig hundremeterskog og rekreasjonsområde. Saken blir sendt på høring fra departementet kanskje allerede i 2016, og fram til da gjelder det å samle gode argumenter og jobbe godt sammen med høringssvar før departementet eventuelt sender sin anbefaling om endring av grensene som lovendring til Stortinget.

Til alle dere i Rælingen og Lørenskog som ønsker å bevare Rælingsåsen. ØV stiller opp og kjemper sammen med dere! Erfaringene fra kampen mot aktivitetssonene i Oslo viser at markavernet står mye sterkere blant folk flest enn mange lokalpolitikere er klar over.

Betaling av medlemskontingenten

Kjære Østmarka-venn: Som du ser, ligger fakturaen vedrørende medlemskontingenten for 2016 ved dette bladet. Forfall er 20. januar 2016.

Flott om du betaler til forfall, og bruk KID-nummeret når du betaler giroen. Det sparer oss for mye arbeid og foreningen for penger.

Husk å melde adresseforandringer, og meld fra om adresser og navn som er feilskrevet.

Endringer kan meldes på www.ostmarkasvenner.no, sendes til medlem@ostmarkasvenner.no, eller med vanlig post til Østmarkas Venner, Postboks 85 Nordstrand, 1112 Oslo.

Østmarkas 50 Venner år 1966–2016

En hyllest til Østmarka

Østmarkas Venner kan i 2016 feire 50 års arbeid for å sikre innbyggerne tilgang til store natur- og friluftslivsområder rett utenfor stuedøren.

Vi vet at Østmarka betyr enormt mye for befolkningen og for folkehelsen. Østmarkas Venner ønsker derfor å bruke jubileet til å markere Østmarkas betydning for det enkle friluftslivet og vår nærhet til naturen.

Østmarkas Venner, sammen med mange gode samarbeidspartnere, ønsker med en rekke ulike arrangementer gjennom hele jubileumsåret å hylle vakre Østmarka.

Østmarkas Venner 50 år

Arrangementer 2016

Dato	Arrangement
Januar	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Enebakk bibliotek
Februar	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Oppsal bibliotek
4. februar	«Østmarka og Skullerudstua» – Et foredrag med middag på Skullerudstua. Arrangør: Skullerudstua
11. februar	Journalist og forfatter Arnhild Skre: «Mystikk og herlig ensomhet» – Foredrag om Ragnhild Jølsen på Kafé Latter – Ytre Enebakk
Mars	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Bøler bibliotek
5.-6. mars	Kunstutstilling «Hyllest til Østmarka» i Bøler kirke. Arrangør: ØV i samarbeid med billedkunstner Stefanie Reinhart
31. mars	Jubileumsårsmøte på Skullerudstua
April	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Lambertseter bibliotek
6. april	Harald Moen presenterer fugler som hører til i Østmarka på Losby gårdskafé – Losby besøksgård. Arrangør: Losby Gårdskafé
17. april	Barnas dag på Vangen. Arrangør: Skiforeningen i samarbeid med Vangen
23. april	«Blant sagbruksarbeidere og husmenn i Rustadsaga-området» – Guidet tur med Østmarkabok-forfatter Even Saugstad. Arrangør: Rustadsaga
Mai	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Lørenskog bibliotek
8. mai	Guida tur i Losbymarka med Randi Hauger, Kjell Sandberg og Lørenskog historielag
25. mai	Trond Strømdahl holder foredraget «Fra tropevarme i Canada til sprengkulde i Børgefjell» på Mariholtet. Arrangør: Mariholtet
29. mai	Jubileumsgudstjeneste i Østmarkskapellet med Per Anders Nordengen. Arrangør: Østmarkskapellet
Juni	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Holmlia bibliotek
7. juni	Minnestund Sarabråten – 70 år siden bautaen ble reist
12.–13. juni	Åpen familiehøg på Dølerud. Arrangør: DNT-OO
24.–25. juni	Slåttetreff på Bøvelstad
26. juni	Guida tur i Østmarka naturreservat med Lise Henriksen

Østmarkas Venner 50 år

Arrangementer 2016

Dato	Arrangement
August	
21. august	Guida tur til Ramstadslottet naturreservat med Tom G. Bengtson
September	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Rælingen bibliotek
3. september	Barnas dag på Sandbakken med hundekjøring, sjonglering og grilling. Arrangør: Sandbakken
4. september	Blåbærstevne med foredrag om nasjonalparken på Setertjernstua. Arrangør: Setertjernstua
11. september	Leikarringen Hunar og Lørenskog Toraderi inviterer til underholdning, vafler og kaffe på Skulerudstua (Lørenskog). Arrangør: Skulerudstua
17.–18. september	Spillet om Sarabråten – Friluftsteater på Sarabråten
20. september	«Fire temperamenter Østmarka», med Morten Krogvold, Ketil Bjørnstad, Tove Nilsen og Erik Wassum. Bøler kirke. Regi: Cathrine Søberg
24. september	Spillet om Sarabråten – Inneforestilling Vetland/Oppsal skole
Oktober	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Furuset bibliotek
9. oktober	Guida tur til Vardåsen i Enebakk med Johan Ellingsen
15.–16. oktober	Østmarkas skjulte speiderhytter – vi åpner dørene for turglade venner av Østmarka. Arrangør: Speidergruppene 1. Nordstrand og 1. Bekkelaget
23. oktober	Guida tur til Svartoren og Tømmerås med Reidar Haugen
November	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Ski bibliotek
8. november	Østmarkas Venner 50 år – Jubileumsarrangement i Bøler kirke inkludert en konsert med Ketil Bjørnstad
13. november	Historisk vandring på Losby Gods. Arrangør: Losby Gods
Desember	Østmarkalitteratur og «Hyllest til Østmarka – Vandreutstilling» på Bjørnholt bibliotek

Østmarkas Venner tar forbehold om endringer i programmet.

Følg med på vår nettside www.ostmarkasvenner.no for eventuelle endringer.

Gode venn av Østmarka!

Som du ser av denne kalenderen for Østmarkas Venners 50-årsjubileum, har vi mye spennende å by på i løpet av jubileumsåret. Sammen med våre samarbeidspartnere, inviterer vi til mange og varierte turer, flere spennende foredrag, kunstutstillinger med kulturelle innslag, flere aktiviteter for barna, utendørsteater, slåttetreff, minnestund og gudstjeneste. Alle arrangementene foregår i Østmarka, eller i umiddelbar nærhet; fordelt på de fem Østmarka-kommunene. Vi har også lyst til å framheve at 10 av bibliotekene rundt Østmarka ruller på å ha litteratur fra og om Østmarka tilgjengelig, samtidig som vi stiller med en flott foto-utstilling med bilder fra Østmarka.

Arrangementene er åpne for alle, og vi håper at mange av våre medlemmer deltar og tar med seg familie og venner. Ta gjerne kalenderen ut av bladet og heng den på oppslagstavla, så er det lettere å huske! Mer om arrangementenes innhold og program blir annonsert i medlemsbladene utover i jubileumsåret. De blir også annonsert på våre nettsider www.ostmarkasvenner.no og på Facebook.

Hvis du har spørsmål angående vårt 50-årsjubileum kan du ta kontakt med vår prosjektleder Ingunn Lian Nylund på epost ingunn@ostmarkasvenner.no eller mobil 949 82 006.

Velkommen til å delta i vår hyllest til Østmarka!

Styret i Østmarkas Venner

Vi trenger deg som medlem!

**Du som vil støtte Østmarkas Venner,
skriv navn og adresse på slippen,
klipp ut og send inn!**

Navn _____

Adresse _____

Postnummer/sted _____

E-post _____ Telefon _____

- Medlemskontingent kr 200 pr. år
- Borettslag og organisasjoner kr 500 pr. år

Du kan også melde deg inn via våre nettsider:
www.ostmarkasvenner.no

Porto

Østmarkas Venner
Postboks 85 Nordstrand
1112 Oslo

Mystikk og herlig ensomhet

Hva: Foredrag om Ragnhild Jølsen

Hvor: Kafé Latter i Vågsenteret, Sagstuveien 1, Ytre Enebakk

Hvem: Arnhild Skre

Når: Torsdag 11. februar 2016 kl. 19:00

Østmarkas Venner og Kafé Latter inviterer til foredrag om forfatteren Ragnhild Jølsen (1875-1908) og hennes dragning mot skogen. Journalisten og forfatteren Arnhild Skre forteller om Ragnhild Jølsen og hennes forhold til Østmarka, som var preget av både mystikk og «herlig ensomhet».

Skre utga boka «La meg bli som leoparden: Ragnhild Jølsen – en biografi» i 2009, og i år er hun aktuell med en biografi om maleren Theodor Kittelsen.

Ragnhild Jølsen, som var datter av industripioneren Holm Jølsen i Ekebergdalen i Enebakk, presset grenser. I en tid da borgerkvinner skulle dåne bare de så en mus, ble hun både beundret og beryktet fordi hun skrev rått og mørkt og blant annet fremkalte de første orgasmene i norsk kvinnelitteratur. Siden ble bøkene hennes lest som selvbiografiske.

Ragnhild Skres biografi om Ragnhild Jølsen skapte en ny interesse for forfatteren fra Enebakk. Bokomslag: Aschehoug forlag.

Arrangementet er et ledd i feiringen av Østmarkas Venners 50 års-jubileum.

Jakten på den gamle rødløypa

Tekst og foto: Espen Bratlie

Under dugnaden ved Sarabråten i april oppdaget vi rødmerking etter en skiløype på et tre i bratta mellom ruinen og der hoppbakken en gang lå. To røde streker, godt synlige enten man stod på ski ned til Nøkle vann eller strevde seg opp.

Når det fantes ett tre med gammelt løype-merke, så måtte det være flere ... og dagen etter fant jeg et nytt tre med rødmaling helt nede i vannkanten. Bilder ble lagt inn på Facebook-gruppen om Østmarka, og Lars Rogstad (i Sarabråten's Venner) svarte med å legge ut et utsnitt av kartet «Terrenget omkring Østmarkseteren og Sarabraaten» fra 1928, utgitt av A/S Akersbanene.

Og ganske riktig, der var det avtegnet en skiløype i rødt som gikk forbi Sarabråten og

ned mot og over Nøkle vann. Videre nordover var den tegnet inn vest for Nedre Utsikten og videre mot Kroktjern. Naturlig løype videre hadde vært å følge der stien mot Hauktjern tar inn. Der den svinger bratt opp til høyre, gikk nemlig en bred trasé rett fram.

Men jeg hadde lyst til å finne spor etter merkingen fra nord. Neste tur gikk derfor fra sydenden av Lutvann. Fra Lutvangen på kartet, opp retning Lutåsen, så bratt til høyre.

En prikket linje på kartet, en umerket sti som fulgte et naturlig søkk i stigningen. En gammel tømmervei kanskje, for noen steder var den bygget opp med stein.

Fulltreff på første forsøk

Så bratt opp noen sva og opp på en kolle. Der så jeg mot syd, lavt i terrenget, en myr og en naturlig trasé for skigåing. Også en prikket linje på kartet, og lite spor etter bruk av mennesker. Jeg tittet på trær, helst de store voksne, men det var på ei rogn den første rødmalingen dukket opp, omkranset av mose. Fulltreff på første forsøk!

Jeg gikk videre sydover. Trær lå på kryss og tvers, og det var bratt på begge sider. Like vilt her som i Østmarkas reservater. Flere røde flekker på digre grantrær kom til syne. På 10-12 trær så jeg disse. Vær og vind hadde tæret på malingen gjennom mange tiår.

Gammel rødmerking, nesten skjult av mose, på en gammel osp.

Ikke lett å ta seg fram her i dag.

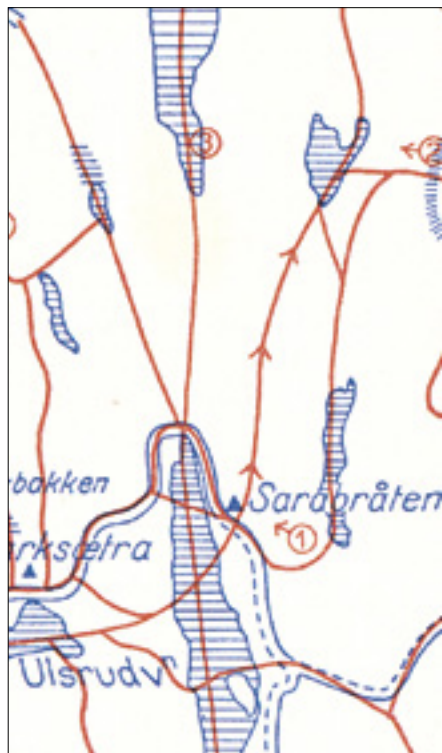

På kartet fra 1915 er løypa tegnet inn i Krokthjernes vestre bukt.

Nesten framme ved Sarabråten var et naturlig veiskille. Til høyre gikk stien forbi ruinen av Nordstua, men jeg tok til venstre hvor det var mindre vegetasjon. Riktig valg, flere røde merker, og til slutt møtte jeg stien til Hauktjern.

Rødmerkingen som ble borte

Men jeg manglet strekningen helt opp til Krokthjern. På neste tur med Ola Dilt-poster startet jeg videre nordover fra siste søk. Løypetraseen gikk etter hvert sammen med blåmerket sti fram til tjernet. Hvordan skiløypa gikk videre over Krokthjern, er litt forskjellig på kartene. På 1915- og 1928-kartet er den tegnet inn i Krokthjernes vestre bukt. På 1949-

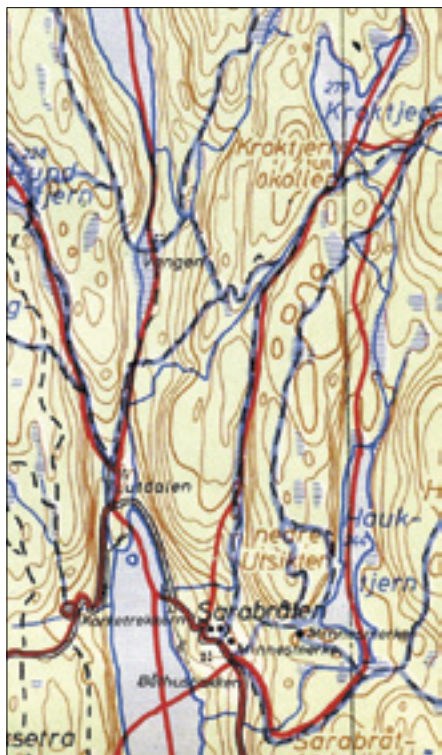

På et kart fra 1949 løypa merket med piler i retning nordover fra Sarabråten.

og 1964-kartet inn i den østre. Her var også rødmerking relativt tydelige på grantrærne. Løypa videre nordover gikk til Grønlia.

På en grå høstdag sjekket jeg til slutt nordover fra Krokthjernes vestre bukt, for å finne løypetraseen som de eldste kartene viste. Her var det tett skog, kratt og myr, og ingen røde merker å finne. Men der skiløypa en gang gikk, observerte jeg flere stubber av store grantrær etter hogst. Godt mulig at rødmerkingen ble borte når disse ble felt.

I boka «På ski i Oslomarka» av Knut Rom, utgitt i 1949 av «Foreningen til Ski-Idrettens

I 1964 er løypa tegnet inn i Krokstjerns østre bukt.

Fremme» står følgende: «Fra Sarabråten er det nå ryddet løype spesielt beregnet på trafikken opp om Brandtårnet». På kartet i boka er løypa faktisk merket med piler i retning nordover fra Sarabråten. Den eneste skiløypa som er markert slik.

Spennende til fots

På de gamle kartene krysser skiløypa Nøkle vann og går opp fra vestbredden på det eneste stedet uten bratte stup og skrenter. Videre gikk løypa mot Ulsrudvann. Flere veier sammenfaller på Nøkle vanns vestbredd. Også en gammel ferdselsvei og en trasé for tømmerkjøring. Om det har

På ski mellom Nøkle vann og Krokstjern i 1927.
Foto: Anders B. Wilse, Oslo museum.

jeg skrevet i nr. 2/2015 og nr.3/2015 av bladet.

Den gamle skiløypa som jeg her har omtalt, er spennende å følge til fots. Lettest er å starte fra Sarabråten og følge stien mot Hauktjern, men ta av til venstre der denne svinger skarpt til høyre. Jakt etter rødt, og kanskje ser du også i midt inne i skogen nær skiløypa en sti bygget opp med stein. Det var nemlig her folk på Sarabråten vandret, når de hadde ansvar for vaktholdet i branntårnet på Haukåsen. På ski er turen i tillegg krevende og utfordrende, og bør helst gjøres en snørik vinterdag.

Terrengsysselsti kan gi færre brukerkonflikter

Tekst: Bjarne Røsjo

Skullerud-prosjektet er et nettverk av tilrettelagte traseer for stisykling i Østmarka. Et av formålene er å redusere konflikter mellom terrengsysselstier og andre Marka-brukere.

Norsk organisasjon for terrengsysselsting (NOTS) har fått kommunens tillatelse til å tilrettelegge for stisykling i en sløyfe på Skullerudåsen, og anlegget ble offisielt innviet 31. oktober. De tilrettelagte stiene begynner på skogsveien innenfor Rustadsaga og fortsetter mot Fjelstad, før de følger ryggen av Skullerudåsen i retning mot Grønmo og ender omtrent ved vannverket ved Skullerud.

– Til sammen er det snakk om en hovedsti på ca. 8 km som vi har kalt Pionéren. I tillegg har vi gjort en del mindre arbeider som knytter Pionéren sammen med andre traseer, for å binde sammen et nettverk av stier som til sammen utgjør ca. 20 kilometer. Vi har lagt ned til sammen ca. 1500 arbeidstimer, noe på dugnad og noe lønnet, etter at vi fikk kommunens tillatelse til å sette i gang, forteller Bjørn Enoksen. Han har vært prosjektleder og er styremedlem i NOTS Oslo og omegn, som er ansvarlig for prosjektet.

Enoksen og NOTS-lagets styreleder Øyvind Rørslett arrangerte i oktober en befaringsfor av ØVs styremedlemmer.

– Vi er imponert over mye av arbeidet som er gjort. Det er blant annet positivt at NOTS

har brukt stedeegne materialer – steiner og trær – til å lage små bruer og klopper over fuktige områder, istedenfor de stygge, dominerende og glatte plankegulvene som ble lagt over blåstien på Slettfjell i forkant av Terrengsysselstet i 2013, sa ØVs nestleder Helga Gunnarsdottir etter befaringsfor.

Utenfor blåstiene

Terrengsysselstier har tidligere fått mye kritikk for å ha forårsaket slitasje på de populære blåstiene i Østmarka, men denne kritikken rammer ikke Pionéren-traseen. Det aller meste av traseen går utenfor blåstiene, til dels på nye stier som er anlagt for anledningen.

– Målet med prosjektet har vært å skape et attraktivt nettverk av bærekraftige stier for terrengsysselsting. Stiene legges slik at deler av nettet egner seg som trasé for terrengsysselstet. På denne måten ledes stisykling, trening og ritt bort fra de mest brukte blåmerkede turstiene, og konflikter med andre brukere og slitasje reduseres. Det er meningen at arbeidet vårt skal skape et eksempel til etterfølgelse for tilrettelegging av sykling på stier og i forvaltning av bynære utmarksområder, sier Øyvind Rørslett.

Denne kloppa ble lagt for å bringe terrengsyklene over ei lita myr, men er også fin å gå på for Øyvind Rørslett og Helga Gunnarsdóttir. Foto: Bjarne Røsjø

Terrengsyklistene i NOTS er opptatt av at Osломarka har fått et våtere klima med lengre barmarksesong. – Samtidig øker befolkningen i Oslo, og til sammen gir dette utfordringer i Marka som ikke bare gjelder terrengsykling. Jeg mener det trengs mer tilrettelegging i framtiden, og vi viser en måte det kan gjennomføres på uten store skjemmende anlegg og inngrep, tilføyer Rørslett.

Velkommen til vandrerne

Enkelte ØV-medlemmer reagerte da de i sommer kom over traseen mens den var i arbeid, fordi de trodde at anlegget ble etablert av terrengsyklistere som «tok seg til rette». Dette kunne vært unngått med bedre

informasjon før prosjektet startet opp. Men i dette tilfellet har altså NOTS sitt på det tørre, for tillatelsen fra kommunen er helt i orden.

– Det skal innvendes at kommunens saksbehandling ikke har vært god nok, men det er Oslo kommune og ikke NOTS som har ansvaret for en lettvinnt saksbehandling. Vi synes ikke kommunen burde tillatt at traseen ble lagt i Dalsåsen, som er hundremeterskogen for mange. For øvrig ser vi jo at dette stinettet er anlagt av entusiaster som faktisk er seriøst opptatt av naturopplevelser og hensynet til andre brukergrupper, påpeker Helga Gunnarsdóttir.

Elegant kryssing av en liten bekk, brua er lagd av materialer som kommer fra skogen. Anlegget er muligens søknadspliktig etter markaloven, men slepphendt saksbehandling er kommunens ansvar. Foto: Bjørn A. Enoksen

Gå en tur på stien!

Øyvind Rørslett understreker at NOTS er opptatt av dialog med andre markabrukere, og at den kunne vært bedre i dette tilfelle.

– Kommunen får svare for saksbehandlingen. Prosjektet druknet i alt oppstyret etter Terrensykkelrittet, som også vi var kritiske til gjennomføringen av. Nå opplever vi at lovlig oppsatte skilt blir revet ned, og at steinlegging blir brutt opp. Det er også trist at voksne folk kommer med slengkommentarer til dugnadsarbeidere med barn til stede. Ingen er tjent med ufred i Østmarka, og prosjektet er jo et forsøk på å redusere brukerkonflikter. Jeg inviterer derfor alle til å

gå en tur i stien og gjøre seg opp en egen oppfatning, sier Øyvind Rørslett.

– Vi i Østmarkas Venner synes det er leit at noen tar seg til rette og ødelegger for alle de som har nedlagt mange dugnadstimer i Skulderud-prosjektet. De som ikke liker prosjektet bør uttrykke sin mening på andre måter. De kan for eksempel henvende seg til Bymiljøetaten eller argumentere for sitt syn i full åpenhet, kommenterer Helga Gunnarsdóttir.

Kart over Pioneren og tilstøtende traseer finnes på nettsiden <http://www.godsti.no/stitips/> !

Leserinnelegg:

Sarabråten og Korketrekkeren

Først har jeg lyst til å takke de som har stått for det fine arbeidet på Sarabråten, nå er det riktig så fint der og med flott tavle med opplysning om Sarabråten. Det gjenstår litt rydding på den originale veien opp, men det er bagateller.

Dessverre går det dårlig med restaureringen av Korketrekkeren. I nytt fra Østmarka nr.1/2014 kunne vi lese at planen for restaurering var klar og at man håpet arbeidet kom i gang på våren 2014. Ingenting er skjedd så langt.

Håper at også DNT i tillegg til Østmarkas Venner er på banen, det er da viktig at stifteren av DNT og det historiske som skjedde på Sarabråten blir tatt vare på. Korketrekkeren er absolutt en del av dette.

Thomas Heftye skal ha sagt at Korketrekkeren ble ikke bygget fordi den var den beste

løsningen, men den morsomste. Den historien liker jeg godt, håper den er sann.

Jeg håper og venter at plakaten med teksten «Undergangen er stengt» snart blir erstattet med et skilt som beskriver Korketrekkerens betydning for Sarabråten og Østmarkas kultur.

Hilsen Arvid Soelberg

Siste nytt om Korketrekkeren

Styret i ØV er enig i at Korketrekkeren – skogsveien som går i spiral rundt seg selv for å komme ned den bratte bakken til Nøkle vann – er et viktig kulturminne. Siste nytt angående restaureringen er at Bymiljøetaten har utlyst to runder med anbud, uten å finne en kvalifisert entreprenør. Men nå har de nytt og endret anbud klart.

Kommunen håper å treffe mindre entreprenører som er godt kvalifisert, og de har fått faglig bistand fra Nasjonale Festningsverk som har kompetanse på tørrmuring. Oppstart av arbeidet blir til våren, etter at snøen er borte. Arbeidet skal ta et par måneder og ferdigstilling er beregnet til sommeren 2016.

Helga Gunnarsdottir, redaktør

Elevene lærer blant annet å tenne bål på en trygg måte, dermed kan de koke opp kaffevann og skape lys og hygge i kveldsmørket.

Friluftsliv på timeplanen

Tekst og foto: Bård Atle Løvehaug

Friluftsliv er blitt et populært fag på Lambertseter videregående skole. Her «snører elevene sin sekk og spenner sine ski» og dras med ut til alle årstidene.

De fem timene som er satt av til faget hver uke, samles opp til turer som varer over flere dager – og gjerne i helgene! Men, hva har egentlig friluftsliv med skole å gjøre? Hvordan harmonerer læring og skole med hva vi ofte forbinder med friluftslivet: Naturopplevelsene, bekymringsløse dager, lange marsjer og frihet? I det følgende skal vi få et kort

innblikk i hva man egentlig driver med i friluftslivsundervisningen på Lambertseter videregående skole.

Friluftslivet starter i Østmarka

Å holde varmen, finne fram på kartet, lage mat på bålet og skape ly for natten er alt eksemplere på viktige ferdigheter på tur. Slike

Skitur i vinterfjellet

basisferdigheter er naturlige læringsmål for elevene. Faget starter med enkle, fine turer i nærmiljøet, og Østmarka er et naturlig sted å begynne. Etter hvert som skoleåret skrider frem, får elevene bryne seg i mer og mer krevende naturmiljøer. Først opplæring, gjør sånn og slik, deretter må elevene selv prøve og feile, bli litt kalde og kanskje ikke finne frem. Mange ønsker seg godt, varmt og skyfritt vær på disse turene. Samtidig trengs det våte, kjølige eller vindfulle «læringsværet» innimellom!

Turen som nok fester seg aller best, er de fem dagene vi har på vinterfjellet, med blåswix, solnedganger og snødekte vidder. Of-

test drar vi med toget til Finse, vandrer innover i høyfjellet, og graver våre boliger i snøen. Mange timers hardt arbeid må til, men motivasjonen er imponerende, noe som kanskje kan forklares med den åpenbare hensikt med det som gjøres. Her må det graves for å få ha et sted å sove om natten!

Læring er det samme som nytte

På tilsvarende vis er det med mye av læringen i faget friluftsliv. Avstanden mellom det elevene lærer og det de får umiddelbart får bruk for, er minimal. De lærer å tenne bål, dermed kan de koke opp kaffevann og skape lys i kveldsmørket. De lærer å kle seg riktig, dermed er det mulig å holde varmen

Bålet lyser opp i kveldsmørket

i høstregnet og i vinterkulda. Denne direkte forbindelsen mellom det de lærer og det de har nytte av, er noe mange elever trekker frem som befriende og motiverende med faget. Læringen er umiddelbar, konkret og praktisk.

Samtidig tar ikke faget bare for seg friluftslivets praktiske verden, med kompasskurser som må følges, sekker som skal justeres eller ski som er bakglatte. I tillegg er det viktig å ta tak i det som kanskje er kjernen i friluftslivet, nemlig naturen og naturopplevelsene.

Skole skal jo handle om læring, men hvordan kan man lære bort det å oppleve natu-

ren eller «bli grepet» og berørt? Her blir tilrettelegging et nøkkelord. Elevene må selv få oppdage, erfare og kjenne på sin relasjon til naturen. Lærerne må legge til rette for at nettopp det skjer og de må hjelpe elevene med å bli bevisst på hva de egentlig erfarer og opplever.

Hva er naturopplevelse?

Tradisjonelt er naturopplevelser knyttet til synsinntrykk som en flott solnedgang, en storslått utsikt, en vakker liten bekk eller en elg i myr. Men gjør ikke naturen inntrykk på flere av våre sanser? Hva med å kjenne vinden i kinnene, føle den myke løssnøen under skiene eller oppleve det kalde

vannet fosse rundt leggene i det vi vader over elva?

Eller hva med å «lukte» vårduggen, kjenne ørreten sprelle i enden av snøret, ha en litt emmen smak av rognebær i munnen, eller høre lydløsheten i en snøhule? I løpet av et år med friluftsliv får elevene mange opplevelser av denne typen. Håpet er at de med det blir glad i naturen og opplevelsene den byr på. Kanskje kjenner de at friluftslivet kan bidra økt livskvalitet? Derfor er det gledelig hver gang elevene uttrykker spontan entusiasme. Og når man vandrer rolig innover i landskapet er det sannsynligvis flere enn elevene på Lambertseter som stiller seg spørsmålet «Hvorfor drar jeg ikke oftere på tur?».

Særlig motiverte elever

Elevene på friluftsliv 2 har tatt konsekvensen av dette og valgt enda et år med friluftsliv. Elevene her er særlig motiverte og de har etter hvert fått mye erfaring. I løpet av dette året utvikles basisferdighetene ytterligere, de drar på flere spennende og utfordrende turer. Men de trenger ikke bruke all energien på å klare seg og «overleve». Dermed har de overskudd til å ta inn over seg alt det andre naturen har å by på. Og ett av spørsmålene de dykker inn i er nettopp dette om hvorfor det er så deilig å være på tur. Her er noen eksempler på hva elevene kan uttrykke:

«Jeg har ikke tenkt på prøver, stress og innleveringer i løpet av hele turen!»

«Jeg slipper å tenke på hva jeg skal ha på meg og hvordan jeg ser ut på håret. Også behøver jeg ikke sminke meg!»

«Vi blir så godt kjent med hverandre. Også er det mye lettere å snakke om nære og personlige ting når vi er på tur. Alle blir så åpne!»

«Jeg blir blid av å være på tur. Og jeg har masse energi når jeg kommer hjem, selv om turen har vært litt slitsom!»

Hvordan hverdagslivets problemer og utfordringer viskes ut i løpet av en tur, er det mange elever som kjenner på. De får et avbrekk og friminutt fra sine vante rutiner. Av og til beskriver de turen som en egen, liten verden, en boble, hvor alt utenfor står på vent. Eller de forteller hvordan vennskap, humor og samhold har preget turen. Innimellom dukker det store tankene opp, for eksempel når de vandrer innover i vinterlandskapet, sitter musestille i en kano, ser på stjernehimmelen, eller når de stirrer inn i bålet. I refleksjonsnotatene etter turene avslører ofte slike nære, gode øyeblikk. I de samme notatene kan elevene like gjerne avsløre hvor iskalde de har vært, undre seg over hvor sultne det er mulig å bli, eller avsløre at de aldri i hele sitt liv har vært så slitne.

Friluftslivsfaget gir elevene mulighet til å lære, øve, mestre, oppleve, undre seg og reflektere. Sist men ikke minst: De vil oppdage at det slett ikke er nødvendig å dra verden rundt eller Norge på langs for å få til dette. Marka og nærmiljøet byr på masser av utfordringer, læringsmuligheter og gode opplevelser. Håpet er at elevene selv tar i bruk alt dette fristende som ligger rett utenfor stuedøra!

Hyllest til Østmarka

Hva: Kunstutstilling

Hvor: Bøler kirke, General Ruges vei 51

Hvem: Medlemmer av Østmarkas Venner

Når: Lørdag 5. mars og søndag 6. mars 2016 kl. 14:00-17:00

Østmarkas Venner inviterer til kunstutstillingen «Hyllest til Østmarka» i samarbeid med billedkunstner Stefanie Reinhart. Utstillingen er kommet i stand ved at medlemmer er blitt invitert til å delta med kunstneriske bidrag som hyller vår vakre Østmarka. Mer informasjon angående åpningsarrangement for utstillingen vil etter hvert annonseres på vår nettside www.ostmarkasvenner.no.

*Illustrasjon:
Stefanie Reinhart*

**Arrangementet er et ledd i feiringen
av Østmarkas Venners 50 års-jubileum.**

Krigshistorisk hemmelighet?

Tekst og foto: Tiril Andersen

I min familie har vi alltid vært klar over en del furutrær med et litt merkelig utseende når vi går turen fra Østmarksetra via Kroktjern til Branntårnet. Tretoppene er en gang i tiden blitt kappet av, og det er satt et metallokk til beskyttelse på kappflaten.

Noen av trærne har to sett med rustne jernkroker og porselensisolatorer stående igjen i stammen. I mangel av topp, har den nærmeste greinen bøyd seg oppover og overtatt veksten, og på mange av trærne har denne greinen vokst flere meter høyere enn den avkappede toppen. På andre trær har den lagd en forvridd labyrint som nærmest skjuler udåden. Alle trærne har hvert sitt helt spesielle utseende og «personlighet».

Min far, Roger Hagen (født 1931), har fortalt at dette er rester etter den telefonforbindelsen tyskerne opprettet under 2. verdenskrig mellom Østmarksetra, hvor de hadde kommandosentral fra 1944, og Haukåsen/

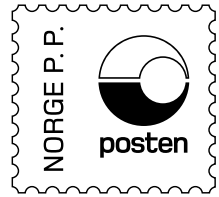
Branntårnet (og kanskje helt til Lutvannssleiren).

Jeg har i flere år tenkt at jeg skulle prøve å finne flere avkappede furutrær enn dem jeg ble vist i oppveksten. Endelig har jeg gjort noe med det, og etter flere spennende ekspedisjoner, har jeg nå klart å lokalisere 23 trær på denne strekningen. De første står rett ved siden av terrassen på Østmarksetra. Noen steder står «telefonstolpene» tett i tett med ca. 15-20 meters avstand. Andre steder har jeg ikke vært i stand til å finne forbindelsen videre til neste, kjente plassering.

Jeg har ikke funnet beretninger om denne telefonlinjen i historiske artikler eller i faktabøker om Østmarka. Jeg håper derfor at det kan finnes lesere av «Nytt fra Østmarka» som sitter på mer informasjon om denne saken. Vennligst ta kontakt med Østmarkas Venner hvis du vet noe om denne krigshistoriske «hemmeligheten» – eller om du er nysgjerrig på hvor telefonlinjen går!

Tiril Andersen har funnet 23 slike trær med avkuttet topp på strekningen fra Østmarksetra mot Haukåsen.

Returadresse:
Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand,
1112 Oslo

Bursdagspresang til Østmarkas Venner

Østmarkas Venner fyller 50 år i 2016, og vi ønsker oss flere medlemmer. I dag er vi ca. 4000 Østmarka-venner. Hvis hvert nåværende medlem verver et kvart medlem hver, blir vi 5000 medlemmer i jubileumsåret!

Siden starten i 1966 har ØV kjempet for å beskytte Østmarka mot boligbygging, kraftlinjer, skytebaner, avfallsdeponier, veier, uvetting skogsdrift, og mye annet. Erfaringene fra for eksempel lekkasjene i Romeriksporten og «aktivitetssone» i Oslomarka viser at vi må være forberedt på alle tenkelige trusler mot dette naturområdet.

Nå står vi overfor nye utfordringer. Det forventes en betydelig befolkningsvekst i Østmarka-kommunene i årene som kommer, og presset på markagrensa vil øke. Markaloven tillater dessuten fortsatt flatehogst og veibygging.

Verv nye medlemmer!

Jo flere medlemmer ØV har, jo større gjennomslagskraft får vi i arbeidet vårt. Vi synes derfor det er hyggelig hvis du bruker gavekortet. Du kan klippe ut den ene delen og gi til en venn, og sende den andre delen til vår medlemssekretær – eller verve en venn/ kollega via våre nettsider.

Støtt Østmarkas Venner via Grasrotandelen

GRASROTANDELEN

ØSTMARKAS VENNER

Organisasjonsnummer: 871278202

32774871278202